

## ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ- СУЧАСНИЙ ПРОЯВ РАБСТВА

**Закшевська Аліна Ігорівна**

Студентка спеціальності 231 соціальна робота  
Факультет психології та соціальної роботи  
Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

**Кулава Катерина Олександрівна**

Старший викладач кафедри соціальних теорій  
Факультету психології та соціальної роботи  
Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Проблема торгівлі людьми є актуальною в наш час та має великі тенденції до її поширення. Явище торгівлі людьми є глобальним злочинним бізнесом, сучасною формою рабства, що грубо порушує права людини. Ця діяльність є найшвидше зростаючою кримінальною діяльністю у світі. Міжнародний центр із запобігання злочинності ООН в результаті аналізу стверджує, що кожного року грошовий обсяг за даний злочин становить близько 30 мільярдів доларів на рік. Для порівняння, торгівля людьми за цією оцінкою є другою, та поступається за величиною торгівлі наркотиками.

Торгівля людьми - злочин, під час якого здійснюється незаконні дії проти людини, з метою її експлуатації в своїх цілях. До таких дій ми відносимо - переміщення, вербування, одержання, переховування людини. В незалежності від віку, статі, освіти чи соціального статусу, будь-яка особа може постраждати від торгівлі людьми.

Аналізом проблеми торгівлі людьми в різні роки займалися наступні науковці: В. Валкенбург, Н. Гафізова К. Джоунз-Паулі, Д. Кагілл, Р. Рамфа. Серед українських дослідників слід назвати О. М. Бандурку, К. Б. Левченко, І. І. Лукашука, А. С. Мацко, А. В. Наумова, та ін.

Торгівля людьми залишається гострою та реальною проблемою для багатьох країн світу, у тому числі й для України. Україна була однією з перших країн у Європі, яка визнала торгівля людьми як соціальну проблему, адже у вересні 1999 року Кабінетом Міністрів України була затверджена перша Програма запобігання торгівлі жінками та дітьми. [4]

Протягом 2019 року Міністерством соціальної політики встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, 185 громадянам. Серед осіб, яким встановлено зазначений статус, 53 жінок, 119 чоловіків та 13 дітей.

Протягом зазначеного періоду 65 осіб постраждало від торгівлі людьми в Україні, 120 осіб – від торгівлі людьми за кордоном. Починаючи з 2000 року за допомогою до громадських організації звернулись понад 15 тисяч українців, які постраждали від торгівлі людьми. [2]

Ситуація торгівлі людьми в нашій країні у цьому році ускладнилася пандемією Covid-19. Адже, саме через поширення коронавірусної інфекції в останні роки зросла кількість осіб, які постраждали від цього злочину, а

можливості звернутися по допомогу значно обмежуються через карантинні обмеження. Саме тому одним з пріоритетніших напрямів протидії торгівлі людьми є соціальне консультування жертв, як метод профілактики рецидиву потрапляння в трафікінг. [1]

Торгівля людьми передбачає різні види та форми експлуатації людини, а саме:

- сексуальна експлуатація, яка включає в себе експлуатацію проституції інших осіб або інші форми сексуальної експлуатації, зокрема, використання у виробництві порнографії, сексуальний туризм; примусові або підневільні шлюби; шлюби за змовою або за винагороду третім особам; тимчасові шлюби з метою народження дитини тощо;

- трудова експлуатація, зокрема, підневільна праця в домашньому господарстві; роботи з важкими умовами праці; в сільському господарстві, будівництві тощо;

- участі у збройних конфліктах;
- вилучення органів та використання особи для проведення дослідів;
- використання в жебрацтві та злочинній діяльності;
- інтелектуальна експлуатація;
- втягнення до злочинної діяльності, зокрема, перевезення наркотиків до інших країн. [3]

Найпоширеніші методи вербування: за допомогою особистих зв'язків (друзів, знайомих); через оголошення в ЗМІ/ на вулицях; через фірми з працевлаштування; через модельні, туристичні, шлюбні агентства; через інтернет.

Як правило, торгівці людьми пропонують своїм майбутнім жертвам привабливі можливості працевлаштування, обіцяючи дуже високу заробітну плату, легкі умови праці, можливість працювати за кордоном та «побачити світ» тощо. У багатьох випадках особа дізнається про дійсні «умови договору» лише після своєї появи в місці призначення. У жертви відбирають паспорт, вдаються до фізичного та психічного насильства щодо неї, вимагають відробити гроші, витрачені на оформлення документів, віз та проїзних квитків.

Обов'язковим елементом торгівлі людьми є переміщення особи - процес, під час якого постраждалих перевозять в межах та/або за межі країни походження до остаточного місця експлуатації. Не завжди торгівля людьми супроводжується перетином кордону. Сучасне визначення «торгівлі людьми» визначається і без ознаки перетинання державних кордонів. Адже є велика кількість випадків «внутрішньої» торгівлі людьми. Це відбувається під час переміщення людей з одного регіону в інший у межах однієї країни. Такі особи страждають від насильства не менше тих, кому доводиться перетинати кордон.

Отже, явище торгівлі людьми було і залишається гострою та актуальною проблемою для нашої країни. Сучасні форми експлуатації та нові виклики, що їх переживає світ і Україна у тому числі, створюють загрозу потрапляння у ситуацію торгівлі людьми практично для всіх соціальних груп населення, незалежно від віку, статі, освіти чи соціального статусу.

**Список літератури:**

1. Кулава К.О. Особливості соціального консультування постраждалих від торгівлі людьми. «Соціальна робота: виклики сьогодення»: матеріали X - міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 13-14 травня, 2021 р. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/31816/1/89-91.pdf> (дата звернення: 27.11.2021).
2. Міністерство соціальної політики України: URL:<https://www.msp.gov.ua> ( дата звернення:28.11.2021).
3. Надання соціальних послуг різним групам осіб, які постраждали від торгівлі людьми: метод. рек. / [підгот. Козуб Л. І.]. – Орг. з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), Координатор проектів ОБСЄ в Україні. – К. : Фенікс, 2011. – 62 с.
4. Програма запобігання торгівлі жінками та дітьми: Постанова КМУ від 25.09.11 № 726 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-99-п#Text>( дата звернення:28.11.2021).